

Ana Vezovišek

Vaša pot do
finančnega
miru

Na pomoč! Kako naj ravnam z denarjem?

Ana Vezovišek

Na pomoč! Kako naj ravnam z denarjem?

Knjiga, ki bo spremenila
vaš odnos do denarja

Ljubljana, 2015

Knjiga *Na pomoč! Kako naj ravnam z denarjem?* bi morala biti obvezno branje za vse, ki ne glede na višino plače, denarja nikoli nimajo dovolj, živijo od plače do plače, imajo kredit, limit in minus na računu ali pa bi jim preprosto finančno lahko šlo bistveno bolje, kot jim gre – pa jih doslej nihče ni naučil, kako ravnati z denarjem. Knjiga na izjemno poljuden in praktičen način predstavi temeljna pravila ravnanja z denarjem, od pomena evidentiranja prihodkov in izdatkov do načrtovanja potrošnje in zaščite pred tveganjem. Poglavje Kako prihraniti bo v pomoč vsaki družini, saj so v njem zbrani konkretni nasveti za prihranek v osnovnih potrošniških kategorijah, kot so obleka in obutev, hrana, prevoz, dopust ipd. Posebej dobrodošli pa so tudi ilustrativni primeri, zgodbe ljudi, ki jim je avtorica Ana Vezovišek pomagala v svoji pestri karieri osebne finančne svetovalke – ne nazadnje tudi sebi in svoji družini.

Sveže, poučno, preprosto, praktično in nepogrešljivo za vsak dom!

O avtorici

Ana Vezovišek je specialistka za financiranje in osebni proračun, ki že več kot 15 let uspešno deluje in svetuje o financah. V svetu bančništva in poslovanja z osebnimi financami je dejavna vse od leta 2000. Med visokokvalificirane specialiste jo uvrščajo raznolike izkušnje, visoka izobraženost in specializacija iz financiranja in svetovanja. Svojim strankam pomaga pripraviti individualni načrt financiranja in namesto njih uspešno krmari mimo finančnih pasti ter poskrbi, da se zadolžijo varno in s kar najmanjšimi stroški.

Foto: Janez Kotar

V zadnjih letih se je še posebej uveljavila kot prvi finančni coach v Sloveniji, ki ljudem z individualnim pristopom pomaga poiskati pravi način ravnanja z denarjem, jim pokaže čim krajšo pot iz dolgov in jih opremi z znanjem o osebem oziroma družinskem proračunu.

Kazalo

Uvod	6
------	---

Temeljna pravila ravnanja z denarjem	19
---	----

1. Vodimo osebni/družinski proračun	21
-------------------------------------	----

2. Živimo v okviru svojih zmožnosti	33
-------------------------------------	----

3. Plačajmo najprej sebi	37
--------------------------	----

4. Zaščitimo se pred tveganji	41
-------------------------------	----

5. Prenehajmo živeti od plače do plače	45
--	----

6. Razmišljajmo vnaprej, reagirajmo danes	49
---	----

7. Vlagajmo v znanje	51
----------------------	----

8. Povečajmo prihodke	53
-----------------------	----

Kako prihraniti

	Bivanje	57
	Oblačila in obutev	77
	Hrana in pijača	85
	Dopust	105
	Osebno	113
	Prevoz	137
	Otroci	147
	Varčevanje	165
	Darila	171
	Zdravje	179

In za konec	185
Tri, štiri, zdaj	187
Misli uspešnih	191
O avtorici	197

Uvod

Knjiga *Na pomoč! Kako naj ravnam z denarjem?* ni nastala po naključju. Že njen naslov ima prav poseben pomen. Sestavljajo ga besede, ki sem jih v zadnjih letih najpogosteje slišala ali prebrala. Pravzaprav tako zelo pogosto, da sem si pred kakšnim letom rekla: »Ana, nujno moraš napisati knjigo, s katero bodo ljudje spremenili odnos do denarja, sicer bo žalostnih zgodb iz dneva v dan več.«

Predstavljajte si, da bi dobili naslednje pismo:

»Pozdravljeni!

Pred sedmimi leti sva s partnerjem opravila slab nakup – kupila sva hišo in vzela 30-letni kredit. Hišo sedaj že lep čas prodajava, ker enostavno ne moreva več životariti iz meseca v mesec. K sreči sem podedovala stanovanje ... ampak hiša je še zmeraj velik strošek, plus tega, da imava stroške tudi s stanovanjem. Glede na to, da imava otroka v vrtcu, drugega pa v šoli, nama vsi stroški (skupaj s stroški hiše, stanovanja, šole in vrtca ...) znesejo tudi do 800 evrov mesečno. Da je mera polna, je moral partner pred dvema letoma na vrat na nos kupiti še nov avto, ker ga je prejšnji pustil na cedilu – kredita zanj pri banki ni več dobil, tako da ima na računu velik minus. Nekako ne znava obračati denarja, minus se tako poglablja, krediti pa kopičijo. Res, da sva oba zaposlena in najini plači nista med najslabšimi, a se nama zdi, da komaj shajava, privarčujeva pa praktično nič. Vaša pomoč bi nama prišla zelo prav ...«

In potem bi mu sledilo še eno, nekoliko drugačno:

»Smo štiričlanska družina. Oba z možem delava. Otroka sta predšolska. Zaslužim 1300 neto, mož okoli 800 neto. Imamo neprofitno najemniško stanovanje z le 107 evri najemnine. Vodim bilanco izdatkov, spremljam porabo, vendar smo kljub temu konec meseca povsem suhi. Mož je do septembra zaslužil po 650 evrov, kljub temu pa vedno vozi dobre avtomobile, z izgovorom, da je to za družino. Nenehno je v limitu, lani si je vzel premostitveni kredit, ker je prekoračil limit. V skupno gospodinjstvo prispeva od 200 do 250 evrov mesečno. Kljub spodobnemu zaslužku meni denar kopni in sem težko nad gladino. Zdi se mi, kot da delamo le za sproti. V sedmih letih nisva prihranila niti centa. O morebitnem nakupu lastne nepremičnine si trenutno ne upam niti sanjati. Možu sem že podarila vaš posnetek Finančne šole za odrasle. Iz vse njegove vsebine je povlekel le, da so pomembna prepričanja. Najeli smo tudi finančnega svetovalca, ki je ocenil naša zavarovanja in varčevanja za otroke. Res ne vem več, kaj naj naredim. Zdi se mi, da je celo finančno breme družine na mojih plečih. Zase si ne privoščim ničesar, otroke oblačim v podarjena oblačila. Tudi nimam občutka, da bi imeli kakovostno življenje. Prej občutek, da mi ves denar, ki ga zaslužim, že v istem mesecu spolzi. Da delam, da preživim. Želim si delati, da ŽIVIM.«

Pa nato še eno, spet drugačno:

»Od maja 2014 sem v skoraj brezizhodnem položaju. Sem zaposlena mati samohranilka z dvema otrokoma, ki še nista končala študija. Oba delata prek študentskega servisa in si sama plačujeta študij, prevzemata tu in tam plačilo kakšne obveznosti oziroma položnice in si sama kupujeta oblačila, obutev ter skrbita za svoje potrebe. Eden od otrok je prevzel tudi plačevanje lizinga za avto (zaključek oktobra 2015). Imam hišo, ki je v ločitvenem postopku nisem mogla prodati, zaradi nesoglasja partnerja. Zadolžena sem za več kot 50 % svojega osebnega dohodka. Imela sem dovoljen limit na TRR, ki mi ga je banka ukinila. Ker mi ni uspelo preživeti z osebnim dohodkom, sem zapadla tudi v neredno plačevanje položnic in obrokov za izposojlo denarja zunaj banke (razne finančne ustanove za dajanje kreditov fizičnim osebam). Tako imam trenutno blokiran TRR in izvršbe. Mesečno prejmem od 80 evrov do največ 250 evrov gotovine, s čimer žal ne morem preživeti. Večino časa je hladilnik prazen. Marsikdaj mi ne uspe niti kupiti vozovnice za avtobus. Položaj bi bil v celoti rešljiv, če bi lahko dobila poroka za potrošniški kredit v višini 35.000 evrov, za 12 let. Rešila bi se vseh izvršb in odprtih kreditov ter bi lahko mesečno prejela okrog 700 evrov izplačila. Kljub intenzivnemu iskanju poroka mi to do danes ni uspelo. V omejenem času sem se naučila preživeti z minimalnimi nakupi hrane. O luksuzu sploh ne razmišljam. Na dopustu nisem bila že tri leta. Prosila bi vas za svetovanje oziroma pomoč, kako preživeti oziroma v doglednem času rešiti težavo.«

In še eno...

Ne, mislim, da je bilo za začetek dovolj. To so različne zgodbe različnih ljudi, ki imajo različne prihodke, različne težave, a kljub temu nekaj skupnega. **Ne vedo, kako pravilno ravnati z denarjem!**

Velikokrat sem se že vprašala, ali bi ljudje poiskali pomoč tudi, če ne bi postalo tako hudo. In vsakokrat sama sebi iskreno odgovorim, da na žalost v večini primerov ne bi. Pa veste, zakaj?

Prvič zato, ker tako neradi govorimo o denarju in je to pravi tabu. In drugič zato, ker si izjemno veliko ljudi tako nerado prizna, da z denarjem vendarle ne znajo ravnati tako, kot bi lahko. Preprosto se moramo najprej ujeti v past in trpeti, da začnemo razmišljati drugače.

Vendar pozor! Velikokrat je takrat že prepozno. Ko se enkrat ujamemo v krog čezmerne potrošnje, namreč ne moremo kar tako, čez noč, stopiti iz njega.

Ste morda kdaj razmišljali, česa se boste najbolj spominjali v jeseni svojega življenja? Morda novega avta, ki ste ga kupili na kredit ali lizing? Oblečil, ki ste si jih privoščili na razprodaji s pomočjo limita ali kreditne kartice in vam že zdavnaj niso več prav? Ali pa si boste radi priklicali v spomin rojstvo otroka, poroko, svojo prvo ljubezen?

Najbrž ste ugotovili enako kot jaz. Ne bomo se spominjali materialnih dobrin. To ni tisto, česar si v resnici želimo in kar bomo odnesli s seboj na oni svet.

Kolikokrat se vam je že zgodilo, da ste nekaj kupili, potem pa nakup čez dan ali dva obžalovali? Ali pa vam je posta-

lo žal že v trenutku, ko ste stopili iz trgovine? Še nikoli? Ne vem, ali imate srečo ali pa že poznate nekaj osnovnih pravil ravnanja z denarjem. Jaz priznam, da se mi je v preteklosti to kar nekajkrat zgodilo.

Izkusila sem celo, kaj pomeni obžalovati nakup takoj po tistem, ko sem ga plačala. Praktično še v trgovini. Grozno!

Verjetno se boste vprašali, zakaj sem sploh plačala nekaj, o čemer nisem bila prepričana oziroma česar več kot očitno nisem potrebovala. Odgovor je preprost: ker prodajalki nisem znala reči ne. Ker se nisem niti znala vprašati, ali res kupujem nekaj, kar mi bo prišlo prav in zaradi česar bom srečnejša.

Pred kakšnimi desetimi leti niti približno nisem razmišljala o tem, da nenadzorovana poraba denarja dolgoročno lahko povzroči hudo duševno stisko. Da je neurejen družinski proračun vse pogostejši razlog za razdor v družini. In ko mi danes kdo reče, da denar pa res ni tako pomemben, samo zmajem z glavo. Denar je zelo pomemben. Pravzaprav je vse pomembnejši. Tako zelo je pomemben, da se brez njega sploh ne da živeti.

Ne bom pozabila pogovora z gospo Ireno iz okolice Celja, ki je prišla k meni na posvet in me prosila za pomoč. Njen partner je ostal brez službe, varnostna rezerva je pošla. Minevali so meseci, leta, in položaj je postajal vse bolj nevzdržen.

Gospa Irena mi je takrat rekla: »Veste, Ana, ljubezen je čudovita.« Pritrdila sem ji. »Nekaj časa imaš morda res občutek, da lahko živiš od ljubezni, toda čez čas, ko se začneš boriti z neplačanimi položnicami, ko otrokom ne moreš več plačati vrtca in ko jih več let zapored ne moreš peljati na

morje, tudi čustva začnejo ugašati. Ljubezen začne toniti. Še huje, začneš celo sovražiti partnerja, ker si prepričan, da je on kriv za nastali položaj!« Irena je začela jokati in jaz v sebi skupaj z njo.

Morda se me je njena zgodba toliko bolj dotaknila, ker se vse pogosteje srečujem s podobnimi – in še hujšimi – zgodbami. V njih »nastopajo« tudi zelo mladi ljudje. Ljudje, ki so se komaj osamosvojili, pa so že dosegli vrh svoje zadolžitve in iz nje ne vidijo izhoda. In kar je še huje, ne vidijo več smisla življenja. Vse to zato, ker niso znali ravnati z denarjem. Ker niso vedeli, kako naj pravilno razporedijo prihodke, da bo njihova prihodnost varnejša.

Seveda, kako bi znali, ko pa jih ni tega nihče učil: ne učitelji ne starši in niti stari starši, obstajajo le redke izjeme. Preprosto smo prevzeli določene vzorce, za katere smo bili prepričani, da so pravilni. Prava škoda.

Škoda za generacijo, ki je danes v pokoju in v povprečju na mesec prejema 610,29 evrov (SPIZ, februar 2015). Škoda zato, ker v veliki večini tega nimajo možnosti popraviti. Iz dneva v dan se borijo za preživetje. Če kdo, ti ljudje zagotovo natančno vedo, kam gredo njihovi prihodki, pa ne zato, ker bi vedeli, da je to eno izmed temeljnih pravil ravnanja z denarjem, temveč zato, ker so bili v to prisiljeni. Ne želim si niti predstavljati, kako grozen občutek mora biti, ko se zaveš, da si ne moreš več ustvariti varnostne rezerve, ker je za to že prepozno. In veste, kaj je še hujše od tega? To, da si ne moreš plačati niti zdravniškega pregleda, ki bi ti morda rešil življenje.

Po naravi sem večni optimist in v vsaki, še tako hudi stvari najdem nekaj pozitivnega. Živim po načelu, da se prav vse

zgodi s posebnim namenom. In s prav posebnim namenom nastajajo tudi vse te žalostne zgodbe. S kakšnim? Gotovo tudi s tem, da se iz njih vsi nekaj naučimo. Čim prej, tem bolje.

Naša prihodnost in razplet življenjske zgodbe sta odvisna od nas samih. Lahko bi rekli, da imamo s tem prav srečo. Zato, ker se še danes lahko naučimo ravnati z denarjem, če si tega res želimo.

Pred vami je prva knjiga v Sloveniji, ki vam bo odprla okno v svet ravnanja z denarjem. Poleg tega je tu internet, ki je vir neskončnih informacij in odličen učni pripomoček. Izvaja pa se tudi vse več projektov, usmerjenih k finančnemu opismenjevanju.

Čez nekaj let ne bo več izgovora, da vas nihče ni učil ravnati z denarjem.

Toda dejstvo je, da te knjige zagotovo ne bi bilo brez vas – ljudi, ki ste z mano delili svoje zgodbe in mi dovolili, da jih objavim, res vas je veliko – na žalost. Hvala vam. Gre za zelo različne zgodbe, kot smo si različni tudi ljudje. Prav zaradi vas sem se odločila, da napišem temeljna pravila ravnanja z denarjem in strnem pomembne nasvete, ki bodo vsaj delno pripomogli k temu, da bo manj ljudi prezadolženih.

Knjiga je napisana na preprost, razumljiv način, saj želim ravnanje z denarjem približati prav vsakomur. Tako tistim, ki služijo nadpovprečno veliko, kot tistim, ki so za zdaj še pod slovenskim povprečjem. Zakaj za zdaj? Ker verjamem, da se bodo s pomočjo temeljnih pravil in nasvetov tudi ti premaknili stopničko višje.

In naj za konec uvoda izpostavim še nekaj. Ni res, da se morajo ravnanja z denarjem naučiti le tisti, ki prejemajo re-

dne prihodke. Vsakdo mora znati ravnati z denarjem.

Že otroci bi morali vedeti, da denar ne pade z neba in da je omejen. Obenem moramo najprej znati ravnati z malo denarja (z njim treniramo in se učimo), da si potem zaslužimo več. To je tako kot z vodenjem podjetja. Če nismo sposobni voditi podjetja s tremi zaposlenimi, gotovo nismo sposobni voditi podjetja s sto zaposlenimi. Se strinjate?

A preidimo k bistvu. Obrnite stran in najprej preverite, katera temeljna pravila je nujno upoštevati, če želite spremeniti svoj pogled na denar.

Začnimo se pogovarjati o denarju! Ne sme nam biti težko. Prej ko si bomo nastavili ogledalo, prej nam bo uspelo spraviti osebne finance pod nadzor. Ne verjamete? Poskusite!

Temeljna pravila ravnanja z denarjem

1. Vodimo osebni/družinski proračun

Vse temelji na vodenju proračuna! To pomeni na evidenciranju čisto vseh prihodkov in čisto vseh odhodkov. Čisto vsakega evra!

Naj se vam to ne zdi grozno. Verjemite, da se človek na to zelo hitro navadi. Samo začeti je treba. Je pa res, da je treba imeti pred seboj jasen cilj, da je treba na to pot stopiti stoodstotno odločen in da je treba videti smisel tega početja.

Verjetno bi to lahko primerjali s hujšanjem. Sama na primer z velikim zanimanjem opazujem, kako se takoj po novem letu poveča obisk fitnesa in vodenih vadb. Rekla bi, da ima večina novih obiskovalcev pred seboj enoten glavni cilj – do poletja hočejo postati fit. Torej natančno vedo, kaj si želijo. In prve tedne jih spremlja prav neverjetna energija, tudi jaz bi si jo želela. Kakorkoli že, težava nastane, ker rezultati niso vidni tako hitro, kot so si ti ljudje zamislili. Motivacija začne usihati, cilj se začne oddaljevati in na koncu se preda. Prenehajo telovaditi.

Podobno je s spreminjanjem navad v zvezi z denarjem. Ob predstavitvi osnovnega koraka, vodenja proračuna, je velika večina navdušena. Prav evforično vpisuje čisto vsak odhodek in čaka, kaj se bo zgodilo. Mine teden, mineta dva tedna, in počasi se ti ljudje začnejo spraševati, zakaj naj bi to počeli. Prav nič se ni spremenilo.

Dovolite, da vam zaupam, kaj je smisel vodenja proračuna:

- Brez vodenja ne morete vedeti, kje ste danes in kaj lahko naredite za boljši jutri.
- Ne veste, koliko imate nespremenljivih, rednih odhodkov, ki bodo z vami tudi v slabih časih (na primer ob znižanju plače, izgubi zaposlitve itd.).
- Ne morete vedeti, kje vse so rezerve in kje bi lahko kaj prihranili.
- Ne morete, vedeti kaj vam v resnici prinaša zadovoljstvo.
- In ne nazadnje, ne veste, kam sploh plujete. Ste namenjeni proti rajskemu otoku ali proti čerem?

Kako se tega lotiti? Zelo preprosto! Pomagate si lahko z različnimi pripomočki: bodisi z listom papirja, preglednico ali, kar je najbolj preprosto in praktično, s pomočjo aplikacije za osebne finance. Eno takih smo razvili skupaj s sodelavci in jo poimenovali *Moj budget*. Vsem, ki je še ne poznate, naj na kratko pojasnim, zakaj smo se jo odločili razviti in kako vam lahko pomaga pri ravnanju z denarjem.

Leta 2012, ko smo se Urban, Mitja in jaz domislili, da bi strankam ponudili pripomoček, s katerim bi imele preprost nadzor nad denarjem, smo seveda najprej pregledali tržišče. Ugotovili smo, da je v tujini na voljo veliko takih aplikacij. A ko smo jih drugo za drugo preskusili, z nobeno nismo bili prav zadovoljni. Večina jih namreč ponuja vpis prihodkov in odhodkov ter riše umetelne grafe, prave uporabne vrednosti pa nima. Še posebej ne za Slovence, ki nam možnost povezave z bančnim računom v ZDA nič ne koristi ... Zato smo

se odločili razviti svojo aplikacijo, ki uporabnikom pomaga prihraniti 10 odstotkov tekočih izdatkov že v prvem mesecu. To je mogoče doseči le tako, da uporabnika že na začetku usmerimo k temu, da vsakemu evru določi nalogo in celotne prihodke razporedi v vnaprej pripravljene kategorije, med katerimi je seveda tudi varčevanje. Nato uporabnik pred vsakim nakupom preveri, koliko denarja še ima, vendar ne na računu, temveč v aplikaciji Moj budget. Naj ponovim: ni pomembno, ali imamo denar za nove čevlje, ki smo jih pravkar videli v izložbi, na računu v banki, temveč ali imamo denar v kategoriji Obleka & obutev v aplikaciji Moj budget!

S tem dosežemo, da se držimo svojega proračuna in se odpovemo le tistim stvarim, ki nam ne prinašajo zadovoljstva. Če vemo, da je pri povprečnem posamezniku takšnih kar petina, potem imamo v povprečnem proračunu 20 odstotkov manevrskega prostora. Si predstavljate, kaj bi za vas in vašo družino pomenilo, če bi v naslednjem mesecu porabili 20 odstotkov manj kot običajno?

Prav med pisanjem te knjige smo se odločili aplikacijo še nadgraditi. Danes tako ne govorimo več samo o pripomočku, ampak aplikacija postaja virtualni svetovalec, ki vam pomaga pravilno ravnati z denarjem, 24 ur na dan, in to ne glede na to, kje ste. Moj budget vas spremlja, usmerja in neprestano uči racionalnejšega poslovanja.

Več o aplikaciji, ki bo postala vaš virtualni svetovalec, lahko izveste le tako, da jo preskusite. Ker odlašati ni nikoli dobro, pa predlagam, da si jo kar takoj namestite na mobilni telefon, tablico in/ali računalnik. Obiščite spletno stran

www.mojbudget.com in si jo namestite, jaz pa vas bom počakala ... Brez skrbi, brezplačna je.

Vedeti morate, da je vodenje proračuna v vsakem primeru pohvale vredno ravnanje, ne glede na način, ki ga boste izbrali za to. To je namreč prvi, osnovni korak do urejenega proračuna. Je pa prav, da se seznanite s prednostmi in slabosti posameznega načina.

Nikoli ne bom pozabila gospe Jasmine z Bleda, ki mi je prav s ponosom pokazala evidenco prihodkov in odhodkov, ki jo je vodila v žepnem zvežčiču. Komaj sem čakala, da pokukam vanj. Odprla sem ga na naključni strani in začela pregledovati posamezne postavke. Pogledala sem zapiske za en mesec, dva, in nasmeh na mojem obrazu je zbledel. Rezultat konec posameznega meseca je namreč pogosto izkazoval negativno stanje. Vprašala sem jo, čemu vodi evidenco, ko pa preprosto še vedno porabi več, kot zasluži. (O tem bo več govora še v enem od naslednjih poglavij.)

Prav v tem je slabost vodenja evidence s pomočjo različnih zvezkov, preglednic, tabel itd. Sproti ne vemo, ali porabljammo skladno s svojimi zmožnostmi. Torej ne vemo, ali smo že sredi meseca prekoračili predvideni budget (proračun) za posamezno kategorijo ali ne. Zato je pomembno, da smo pozorni na dvoje:

- sproti, vsak dan, ob vsakem dogodku, vpisujemo posamezne prihodke in odhodke in
- uporabljajmo pripomočke, s pomočjo katerih bomo vsak trenutek vedeli, ali smo na pravi poti ali ne.

Aplikacija Moj budget omogoča ravno to: sprotno spremljanje proračuna in preverjanje, kako nam gre. Če se kdaj odločimo, da se bomo v kakšni kategoriji »pregrešili« (tudi to se namreč lahko zgodi), nas virtualni svetovalec na to prijazno opozori in nam predlaga, da primanjkljaj nadoknadimo pri drugi kategoriji. Ni to krasno? Nekdo bedi nad nami in nam prijazno pove, da vendarle ne ravnamo tako, kot bi lahko. In kar je še boljše, pred nikomer se ni treba zagovarjati: vse skrivnosti ostajajo med nami in našim virtualnim svetovalcem, aplikacijo Moj budget.

V nadaljevanju knjige sledijo najpogostejše kategorije (skupine odhodkov) znotraj proračuna. Kategorije so razdeljene glede na mesečne odhodke, ki jih ima večina posameznikov ali družin (seveda so možna odstopanja, vendar menim, da je velika večina zajeta). Pri vsaki kategoriji so napisani osnovni nasveti, s pomočjo katerih se lahko nemudoma lotite optimizacije stroškov. Nasveti so kratki in preprosti, da vam bodo bolj ostali v spominu.

Nekateri vam bodo bliže, drugi malo manj. Nekatere že poznate, o nekaterih boste brali prvič. Bolj kot to, da jih preberete, je pomembno, da se po njih začnete ravnati. Nič vam ne bo pomagalo, če si boste rekli: ah, ta nasvet poznam; vem, da moram v trgovino hoditi s seznamom, vendar boste še na prejšnjem nakupovali brez seznama.

Pogosteje ko boste uporabljali nasvete, bolj jih boste ponovno prebrali, in kmalu se boste zalotili, da razmišljate popolnoma drugače kakor prej. Obljubim vam, da vas bo presenetilo.

Na koncu vsake kategorije je prostor za vaš akcijski načrt. Torej prostor, kamor si boste zapisali, kaj boste nemudoma spremenili. Pozor! Prostor mora biti, ko končate branje, popolnjen.

Hrana in pijača

■ VSAK »IZLET« V TRGOVINO NAČRTUJMO!

Ste si rekli: »Kako pa naj najdem čas še za to?!«

Veste, ne bo šlo veliko časa. Načrtovanje lahko zelo hitro postane povsem rutinsko. Pomembno je le, da se odločimo, da bomo odslej tako kupovali, in to takoj, še danes. Sicer se bomo hitro vrnili k starim navadam, ki pa ne bodo prinesle dobrih rezultatov.

Sama že dolgo načrtujem. Pri tem so mi v pomoč naslednji koraki:

- **Skladno z družinskim proračunom imam določeno višino budgeta na tedenski ravni**, saj se s tem »prisilim«, da v trgovino hodim redkeje, največ enkrat na teden, ko opravim večji nakup.
No, priznam, v resnici grem poleg tega v trgovino še približno dvakrat, vendar takrat kupim le kruh. Vsi imamo radi svež kruh, ne? Je pa res, da takrat kupim samo to in da moj pogled ali misel nista usmerjena k drugim izdelkom.
- **Naredim si natančen seznam stvari, ki jih moram kupiti** (seznam si vpišem kar v aplikacijo), in se ga zelo držim, saj je to pravzaprav ključ do uspeha.
Spominjam se, da sem bila prav presenečena, kako zelo redko se moj seznam spreminja. Občasno mu kaj dodam, sicer pa že na pamet vem, kaj moja družina potrebuje in v kakšni količini.

- **Seznam obvezno »uskladim« s hladilnikom in zamrzovalnikom.**

Ta korak je zelo pomemben. Zelo pogosto namreč pozabimo na zamrzovalnik in potem zavračamo stvari, ki jim je potekel rok uporabnosti. Enako velja za hladilnik. Škoda je kupovati na zalogo, če potem tega ne koristimo. Pomislite na vse tiste reveže, ki nimajo niti za košček kruha.

- **Preverim rok uporabe pri stvareh, ki jih že imamo doma, in najprej uporabim te.**

Ne bom pozabila, kako je bilo, ko sem se prvič loti la tega koraka. Pregledovala sem posamezne vrečke (na primer puding, sladkor v prahu, pecilni prašek itd.) in ugotovila, da je večini izdelkov potekel rok trajanja. In to ne pred nekaj meseci, temveč včasih že pred kakšnim letom ali dvema. Grozno! Takrat sem si oblju bila, da bom redno pregledovala omare in kupovala samo tisto, česar nam bo zmanjkalo. Tako sem res veli ko prihranila in postala racionalnejša.

■ PREVERIMO KOLIČINO IN CENO

Kadar kupujemo blago v večji embalaži, obvezno preverimo, kakšna je njegova cena na enoto (kilogram, liter itd.). Nemalokrat se zgodi, da sta dva zavitka blaga v manjši embalaži na koncu cenejša kot eno blago v večji embalaži. Če to poenostavimo: dvakrat 400 g nekega blaga nas lahko stane manj kot enkrat 700 g. Ne verjamete? Berite naprej!

Pred časom sem to preskusila sama in pri enem od trgovcev poiskala izdelek, pri katerem je ta razlika lepo vidna. Izdelek sem celo fotografirala, vendar sem pozneje opazila tablo, ki slikanje prepoveduje, in sem se, da bi se izognila neprijetnostim, odločila, da okoliščine raje natančneje ubesedim, ne ilustriram s sliko.

Cena izdelka A z neto količino 1 kg je 7,09 evra. Cena izdelka B z neto količino 1,80 kg pa je 13,79 evra. Seveda bi marsikdo ob hitrem izračunu pomislil, da je večja embalaža cenejša, pa vendar je v resnici drugače. Dve vrečki izdelka A po 1 kg – skupaj torej 2 kg, staneta 14,18 evra. Če bi želeli imeti 2 kg izdelka B, pa bi zanj v resnici morali plačati 15,32 evra. Razlika ni velika, a vendar je.

Evro na evro, in kaj hitro se nabere deset evrov razlike, pa še več. In to samo zato, ker smo nekoliko previdnejši pri primerjavi količine s ceno.

■ KAJ BOM OD DANES NAPREJ UPOŠTEVAL(A) PRI NAKUPU HRANE IN PIJAČE

Pravilo 1: _____

Pravilo 2: _____

Pravilo 3: _____

Pravilo 4: _____

Pravilo 5: _____

In za konec

Enako kot za zdravje velja za osebni ali družinski proračun. Danes morate začeti skrbeti zanj, sicer vas bo okrevanje iz dneva v dan več stalo!

Kot sem začela knjigo, pa jo bom tudi končala. S prav posebnim pismom. Iz njega se da razbrati tiste prave, resnične občutke po tistem, ko se je družina naučila ravnati z denarjem, ko so njeni člani spremenili navade in dosegli prve zastavljene cilje. In to samo zato, ker:

- so si priznali, da ne znajo ravnati z denarjem, kot bi bilo treba,
- so si resnično želeli spremeniti slabe navade,
- so se odločili poiskati pomoč ljudi, ki se s tem profesionalno ukvarjajo (ne pa ljudi, ki dopoldne prodajajo kruh, popoldne pa ljudem predavajo o denarju) in
- so vedeli, kako pomembno je vlagati v znanje o ravnanju z denarjem, saj nas prav to znanje spremlja vse življenje.

»Knjiga *Na pomoč, kako naj ravnam z denarjem* prepriča s praktičnim pogledom na vsakodnevno težavo večine Slovencev – to je, kako najbolje ravnati z ustvarjenim premoženjem. Sam sem dobil potrditev, da je tako imenovana gospodinjska logika najboljša tako v zasebnem življenju kot v poslu.«

Lovro Peterlin - MBA, dobitnik priznanja *Mladi manager leta 2013*

Moj življenjski moto je, da je treba biti varčen in da nikoli ne smeš preseči svojih finančnih zmožnosti. Kolikor imaš, toliko lahko porabiš. In če se le da, je treba nekaj tudi dajati na stran za hude čase, kot so me učili doma.

Urška Hrovat - direktorica *Smučarskega zavoda Urška Hrovat*

»Veselim, da me bo Ana zares naučila, kako varčevati. Ugotovila sem, da ni razloga, da moji družini ne bi šlo zelo dobro, namesto niti ne slabo. Spoznala pa sem tudi, da to lahko dosežeš le z znanjem. Hvala, Ana!«

Urška Kaloper - urednica, novinarka, prevajalka in avtorica številnih člankov ter knjig

Se tudi vam zdi, da ne glede na višino vaše plače, denarja ni nikoli dovolj? Imate kredit, limit, kreditno kartico, kartico zvestobe najljubšemu trgovcu – na računu pa minus? Potem potrebujete spremembo. Naj bo knjiga **Na pomoč! Kako naj ravnam z denarjem?** vaš vodnik na poti do finančnega miru.

Knjiga Na pomoč, kako naj ravnam z denarjem prepriča s praktičnim pogledom na vsakodnevno težavo večine Slovencev – to je, kako najbolje ravnati z ustvarjenim premoženjem. Sam sem dobil potrditev, da je tako imenovana gospodinjska logika najboljša tako v zasebnem življenju kot v poslu.

Lovro Peterlin, MBA - dobitnik priznanja Mladi manager leta 2013

Moj življenjski moto je, da je treba biti varčen in da nikoli ne smeš preseči svojih finančnih zmožnosti. Kolikor imaš, toliko lahko porabiš. In če se le da, je treba nekaj tudi dajati na stran za hude čase.

Urška Hrovat, ena najuspešnejših slovenskih alpskih smučark vseh časov

Komaj čakam, da me bo Ana naučila, kako ravnati z denarjem. Ugotovila sem, da ni razloga, da moji družini ne bi šlo zelo dobro, namesto niti ne slabo. Spoznala pa sem tudi, da to lahko dosežeš le z znanjem. Hvala, Ana!

Urška Kaloper, urednica in avtorica

Cena: 24,90 €

